

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA
Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA W KL. 8

Podręcznik: „Żyję i działam bezpiecznie - Edycja 2024-2026” Jarosław Słoma

Wydawnictwo: Nowa Era

Wymagania na poszczególne oceny z edukacji dla bezpieczeństwa dla klasy 8 szkoły podstawowej do programu nauczania

„ŻYJĘ I DZIAŁAM BEZPIECZNIE” edycja 2024-2026

Wymagania na poszczególne oceny			
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
1. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń			
Uczeń: - identyfikuje znaki przeciwpożarowe; - wyjaśnia znaczenie terminu „piktogram”; - wymienia numery alarmowe i przypisuje je odpowiednim służbom;	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów „ewakuacja”, „sytuacja kryzysowa”; - wymienia instytucje zajmujące się zarządzaniem kryzysowym; - wymienia najczęstsze przyczyny pożarów, powodzi;	Uczeń: - informuje, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach; - definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych; -	Uczeń: - potrafi scharakteryzować - najczęstsze sytuacje stanowiące zagrożenie dla jednostki; - wymienia i uzasadnia niezbędne działania przygotowujące do ewakuacji z terenów zagrożonych powodzią; - wyjaśnia zasady zachowania w czasie powodzi;

-wyjaśnia jak należy gasić odzież palącą się na człowieku.	- wymienia podstawowe środki gaśnicze; -wyjaśnia jak należy gasić zarzewie ognia; - wymienia zagrożenia lokalne stwarzane przez przemysł i transport; - podaje przykłady zastępczych środków ochrony dróg oddechowych i skóry; -wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych; -omawia podstawowe zachowania ratownika w miejscu zdarzenia; -omawia genezę i formę współczesnych aktów terroru.	wymienia podstawowe środki alarmowe; - wymienia i opisuje zagrożenia dla zdrowia lokalnej społeczności z powodu powodzi, huraganu, pożaru lub innej sytuacji kryzysowej; - wymienia zagrożenia dla grup społecznych; - omawia przyczyny powodzi; -charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i okolicy; - omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego; - wyjaśnia znaczenie terminów „wypadek” i „katastrofa”; - wymienia rodzaje oznakowań substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji; - proponuje działania chroniące ludzi przed działaniem substancji szkodliwych;	- wyjaśnia jak należy zachować się w przypadku dostrzeżenia pożaru: - omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych: - charakteryzuje najistotniejsze zasady opuszczania miejsc zagrożonych: - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach; - przedstawia zasady postępowania w okolicznościach nakazujących opuszczenie zagrożonego miejsca; - przedstawia zasady postępowania w przypadku zagrożenia lawiną.	zakresie ochrony przeciwpowodziowej; - hydrotechnicznych; -uzasadnia potrzebę obserwację stanu wód i obiektów hydrotechnicznych - wyjaśnić zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność; -wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności w wodę i żywność; - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice; - opisuje znaczenie kodu kolorystycznego i sygnalizacji manualnej w kontakcie ofiar powodzi z zespołami ratowniczymi.
---	--	--	--	--

		- wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej i środka transportu oraz rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi; - opisuje zasady zachowania się na wypadek różnych aktów terroru.		
2. Bezpieczeństwo państwa				
Uczeń: - wyjaśnia pojęcie – bezpieczeństwo państwa.	Uczeń: - wymienia rodzaje bezpieczeństwa; - wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo państwa; - wymienia zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie.	Uczeń: - opisuje rolę organizacji międzynarodowych dla zapewnieniu bezpieczeństwa Polski; - wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa; - podaje źródła zagrożeń bezpieczeństwa zbiorowego i osobistego. - omawia zasady bezpieczeństwa w sieci; - wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy	Uczeń: - definiuje pojęcie ochrony i obrony narodowej; - opisuje geopolityczne położenie Polski; - omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego. - opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi; - omawia miejsce Polski w organizacjach	Uczeń: - identyfikuje i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa - omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski; - wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (ONZ, OBWE, NATO); - identyfikuje i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa - wymienia zadania Sił Zbrojnych RP podczas klęsk

| | | systemu obronnego | międzynarodowych; | żywiołowych |

		- wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej i środka transportu oraz rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi; - opisuje zasady zachowania się na wypadek różnych aktów terroru.		
		- zna i wymienia nazwy formacji mundurowych oraz ich zadania.	cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym - zna istotę cyberbezpieczeństwa, potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa.	- zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP; – omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc.
3. Podstawy pierwszej pomocy				
Uczeń: - wymienia numery alarmowe - i omawia właściwy sposób wzywania pomocy, - udziela pomocy w przypadku krwawienia z	Uczeń: - wykonuje samodzielnie resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłych i dzieci (na manekinach), - wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy;	Uczeń: - wyjaśnia zasady oceny układu oddechowego i krążenia (ABC), - wymienia kolejne ogniwa łańcucha przeżycia	Uczeń: - wymienia objawy najczęstszych obrażeń; - wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny	Uczeń: - podaje przykłady sposobów zapobiegania oparzeniom ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci

nosa, - wymienia najczęstsze przyczyny utonięć, - wymienia najczęstsze przyczyny wypadków drogowych - rozpoznaje stan osoby poszkodowanej; - prawidłowo bada jej oddech (na manekinie)	- posługuje się apteczką pierwszej pomocy, - wyjaśnia, czym jest zaślinięcie i omawia zasady postępowania w przypadku zaślinięcia, - wymienia części ciała najłatwiej ulegające odmrożeniom, - wyjaśnia, jak można pomóc osobie, która uciepiła wskutek udaru, - wyjaśnia,	oraz omawia ich znaczenie, - omawia zasady postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika; - wyjaśnia, na czym polega resuscytacja krężeniowo oddechowa, - układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej, - wyjaśnia, na czym polega pomoc ratownicza w zadławieniu ,	- opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn; - wymienia sytuacje, w jakich może dojść do urazów kręgosłupa - omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się urazy kręgosłupa - przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa;	- proponuje działania zapobiegające odmrożeniom nadmiernemu wychłodzeniu organizmu ; - szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci; - proponuje działania zapobiegające wystąpieniu udarów słonecznego i termicznego; - wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, pracy;
	jak należy się zachowywać i czego należy unikać w czasie burzy , - wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc przy zatruciach: pokarmowych , lekami, gazami,	- wyjaśnia, do czego służy automatyczny defibrylator zewnętrzny, na czym polega jego działanie i gdzie powinien się znajdować; - udziela pomocy przy urazach kończyn; - wyjaśnia na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w przypadku złamania, skręcenia i zwichnięcia kończyny; - w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; - wyjaśnia zasady postępowania z	-omawia budowę i zasady funkcjonowania układu oddechowego człowieka, - omawia budowę i zasady funkcjonowania układu oddechowego i układu kręzenia człowieka; - wyjaśnia jak działa w Polsce system ratowniczy, - omawia znaczenie czasu w udzielaniu pierwszej pomocy; - wymienia rodzaje krwawień; - udziela pomocy przy krwawieniu odpowiednio do rodzaju krwawienia; - demonstruje sposoby użycia chusty trójkątnej;	- wyjaśnia, dlaczego krwotok i wstrząs krwotoczny zagrażają życiu; - wyjaśnia, od czego zależy temperatura odczuwalna; - omawia zagrożenia wynikające z intensywnych opadów śniegu, porywistych wiatrów i bardzo niskich temperatur oraz prawidłowe zachowanie w takich sytuacjach; - uzasadnia znaczenie udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych.

		poszkodowanym skarżącym się na ból w klatce piersiowej; - wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc: w wychłodzeniu, w odmrożeniu; - udziela pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia termicznego; - udziela pomocy osobie poszkodowanej na skutek oparzenia chemicznego:	- wyjaśnia znaczenie bólu w klatce piersiowej, jako objawu stanu zagrożenia życia, - omawia skutki działania niskiej temperatury na organizm ludzki, - omawia skutki działania wysokiej temperatury na organizm ludzki, - wyjaśnia znaczenie terminów „udar słoneczny” i „udar cieplny”, - wyjaśnia, jakie skutki wywołują porażenia prądem elektrycznym i od czego zależy stopień obrażeń:	
		skóry, przetyku, przewodu pokarmowego, oczu; - omawia prawidłowe postępowanie w czasie upałów; - wyjaśnia jak udzieli pomocy osobie porażonej prądem elektrycznym; - wyjaśnia, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym.	- wyjaśnia jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym na skutek załamania lodu; - omawia zasady zachowania się podczas udzielania pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych.	

4. Kształtowanie postaw obronnych				
Uczeń: - wyjaśnia definicję terenoznawstwa; - wyjaśnia do czego służy kompas, busola.	Uczeń: - zna podstawy orientowania się w terenie; - potrafi wskazywać kierunki stron świata za pomocą kompasu i GPS; - zna zasady bezpieczeństwa na strzelnicy; - zna zasady posługiwania się bronią.	Uczeń: - potrafi orientować się w terenie za pomocą charakterystycznych przedmiotów terenowych; - potrafi używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie; - posługuje się kompasem i GPS - potrafi zaprezentować postawy strzeleckie; - zna zasady zgrania przyrządów celowniczych.	Uczeń: - zachowuje zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS) - przestrzega regulaminu strzelnicy - wykonuje polecenia prowadzącego strzelanie - przyjmuje postawy do strzelania z broni krótkiej i długiej (stojąc, klęcząc, leżąc) - opisuje indywidualne ochronniki wzroku i / lub słuchu - ładuje i odbezpiecza oraz zabezpiecza broń - zgrywa przyrządy celownicze	Uczeń: - umie zaplanować trasę przemarszu w terenie; - wyjaśnia wpływ rodzaju przyrządów celowniczych i rodzaju amunicji na efekty strzelania; - wymienia konsekwencje nieprawidłowych postaw strzeleckich.
TEMAT DODATKOWY – profilaktyka prozdrowotna				
Uczeń: - wymienia główne choroby cywilizacyjne oraz ich przyczyny.	Uczeń: - wymienia zachowania prozdrowotne - analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem	Uczeń: - wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków	Uczeń: - wymienia typowe objawy depresji; - wymienia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym ; - wymienia czynniki mające	Uczeń: - proponuje skuteczne sposoby terapii ograniczające skutki stresu i depresji; - proponuje sposoby uniknięcia najczęstszych uzależnień behawioralnych; - proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy,

		-określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych -definiuje zdrowie, -opisuje przewidywane skutki zachowania korzystnego i niekorzystnego dla zdrowia, zarówno krótko-, jak i długofalowego.	wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i na takie, na które ma on całkowity wpływ.	program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym.
--	--	--	---	--

Uwagi dotyczące oceniania na każdym poziomie wymagań:

- aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu;
- uczeń jest zobowiązany doskonalić umiejętność analizy i interpretacji źródeł oraz powinien być oceniany ze stopnia opanowania tej umiejętności w sposób ustawiczny w trakcie zajęć, zadań praktycznych oraz sprawdzianów wiedzy.

I. Sposoby sprawdzania osiągnięć ucznia:

- Sprawdzian – przygotowany i zapowiedziany z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, zapisany w dzienniku elektronicznym obejmuje więcej niż jeden dział, nauczyciel zobowiązany jest do poprawy, oceny i zwrotu pracy w ciągu 14 dni;
- Kartkówka lub odpowiedź ustna – obejmuje materiał z trzech ostatnich lekcji, może być zapowiedziana lub niezapowiedziana.
- Aktywność - indywidualna i w zespołach grupowych – zaangażowanie, umiejętność, komunikowania się i współpracy w zespole, korzystanie z różnych źródeł informacji, efektywność pracy, udział w przedsięwzięciach środowiskowych;
- Zadania wykonywane podczas lekcji, w tym zadania praktyczne z pierwszej pomocy przedmedycznej z udziałem pozoranta, wykorzystaniem fantomu, materiałów opatrunkowych, zadania realizowane metodą projektu, karty pracy

- Sprawdzian praktyczny – pokaz umiejętności udzielania poszkodowanym, możliwej w określonych warunkach pierwszej pomocy – pokaz z pozorantem, fantomem, zakładanie temblaka itp.
- Wypowiedzi ustne- Oceniane są na bieżąco z uwzględnieniem indywidualnych możliwości ucznia, zgodnie z wymaganiami na poszczególne oceny.

- Nauczyciel pyta z maksymalnie 3 ostatnich lekcji lub z materiału powtórzeniowego.

- Przy odpowiedzi ustnej ocenianiu podlega :

- Zrozumienie tematu
 - Zawartość merytoryczna
 - Argumentacja
 - Wyrażanie sądów
 - Stosowanie terminologii właściwej dla przedmiotu
 - Sposób prezentacji (samodzielność wypowiedzi, poprawność językowa, płynność, logiczne myślenie).
-
- Formy pisemne oceniane są według progów cyfrowych:
 - 99 – 100% = celujący (cel.)
 - 91 – 98% = bardzo dobry (bdb.)
 - 75 – 90% = dobry (db.)
 - 51 – 74% = dostateczny (dost.)
 - 31 – 50% = dopuszczający (dop.)
 - 0 – 30% = niedostateczny (ndst.) – 1

2. Zadania praktyczne

Sprawdzian praktyczny lub zadanie z umiejętności udzielania poszkodowanym, możliwej w określonych warunkach pierwszej pomocy – pokaz z pozorantem, fantomem-ocena obowiązkowa.

Zadanie praktyczne z postaw strzeleckich.

3. Nieprzygotowanie

Uczeń ma prawo dwa razy w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji bez konsekwencji.

Nieprzygotowanie rozumiane jest jako:

- a) brak zeszytu, brak materiałów do wykonania zadania.
- b) niegotowość do odpowiedzi,
- c) brak gotowości do wykonania zadania praktycznego.

II. Zasady oceniania uczniów

Na pierwszych godzinach lekcyjnych nauczyciel zapoznaje uczniów z PZO.

Przedmiotowe zasady oceniania udostępnione są wszystkim uczniom.

III. Zasady wystawiania oceny śródrocznej i rocznej:

1. Wystawianie oceny klasyfikacyjnej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych.
2. Uczeń nie może uzyskać oceny celującej jeśli nie spełnił wszystkich kryteriów na tą ocenę.
3. Na miesiąc przed klasyfikacją w ustalonym terminie nauczyciel informuje uczniów o przewidywanej ocenie semestralnej/rocznej. Ocena może ulec podwyższeniu lub obniżeniu. Na pisemny lub ustny wniosek rodziców, uczeń ma możliwość przystąpienia do dodatkowego sprawdzianu obejmującego materiał semestru/roku. W wyniku tego sprawdzianu może otrzymać ocenę wyższą o jeden stopień.

4. Kryteria ocen dla uczniów z dysfunkcjami:

W stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w nauce uniemożliwiające sprostanie wymogom edukacyjnym wynikającym z realizowanego programu nauczania, potwierdzone pisemną opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej – nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych ucznia zgodnie z diagnozą.

5. Kryteria oceniania dla poszczególnych ocen:

III.5.1. Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

III.5.1.a) Umiejętność i aktywność:

- inicjuje dyskusję
- przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć;
- systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z grupą;
- odnajduje analogie, wskazuje szanse i zagrożenia określonych rozwiązań;
- wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień;
- argumentuje w obronie własnych poglądów, posługując się wiedzą pozaprogramową;
- bierze aktywny udział w lekcji
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

III.5.2. Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

III.5.2.a) Umiejętność i aktywność;

- sprawnie korzysta z wszystkich dostępnych źródeł informacji
- samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela
- jest aktywny na lekcjach
- bezbłędnie wykonuje działania ratownicze, koryguje błędy kolegów
- odpowiednio wykorzystuje sprzęt i środki ratownicze
- sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacje o sposobach alternatywnego działania (także doraźnego)
- umie pokierować grupą rówieśników
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

III.5.2.b) Wiedza;

- zdobył pełen zakres wiedzy przewidziany w programie na ocenę bardzo dobrą.
- sprawnie wykorzystuje wiedzę z różnych przedmiotów do rozwiązywania zadań z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa

III.5.3. Stopień dobry otrzymuje uczeń, który:

III.5.3.a) Umiejętność i aktywność;

- samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji
- poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo – skutkowych
- samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu złożoności
- jest aktywny na lekcjach
- poprawnie wykonuje działania ratownicze, umie dobrać sprzęt i środki ratownicze do rodzaju zranienia

III.5.3.b) Wiedza;

- opanował materiał programowy w stopniu dobrym

III.5.4. Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

III.5.4.a) Umiejętność i aktywność;

- pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji
- samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć
- przejawia przeciętną aktywność
- potrafi podjąć działania podnoszące własne bezpieczeństwo

III.5.4.b) Wiedza;

- uczeń opanował podstawowe treści programu na ocenę dostateczną, pozwalające na podejmowanie działań ratowniczych i zabezpieczających

III.5.5. Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

III.5.5.a) Umiejętność i aktywność;

- z pomocą nauczyciela wykonuje proste zadania
- opanował najbardziej elementarne umiejętności z zakresu przedmiotu- na ocenę dopuszczającą.

III.5.5.b) Wiedza;

- uczeń ma braki w wiedzy, które jednak nie uniemożliwiają dalszej edukacji i mogą zostać uzupełnione.

III.5.6. Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

III.5.6.a) Umiejętność i aktywność;

nie potrafi wykonać najprostszych poleceń, wymagających zastosowania elementarnych umiejętności

Wiedza;

IV. uczeń wykazuje braki w wiedzy, które uniemożliwiają dalszą edukację z przedmiotu.

V. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych.

1. Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej po złożeniu do nauczyciela uzasadnionej prośby o możliwość pisania dodatkowego sprawdzianu weryfikującego wiedzę i umiejętności.
2. Dodatkowy sprawdzian wiedzy i umiejętności ma formę pisemną lub ustną i obejmuje wymagania edukacyjne na ocenę, o którą ubiega się uczeń.
3. Dodatkowy sprawdzian wiedzy i umiejętności odbywa się przed klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej.
5. Ubieganie się o wyższą niż przewidywaną roczną klasyfikacyjną oceną musi przebiegać zgodnie wg ustalonego trybu, zapisanego w Statucie Szkoły .